

KOENEN

TOELICHTING VERZOEKSCHRIFT (IV) (VROUWEN PARTIJ / NEDERLAND (ABRvS) 7-8-2017

1. Toelichting Verzoekschrift (IV) Vrouwen Partij, toegezonden op 7 augustus 2017 aan het EHRM, houdende klachten wegens schending door Nederland (de wrakingskamer van de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State, hierna 'ABRvS') op 10 februari 2017 van het EVRM.

2. Misstand in de rechtsbescherming in wrakingszaken in Nederland: Veelvuldig wordt in Nederland in wrakingszaken door de wrakingskamers processueel gehandeld en daarna in raadkamer besloten op een wijze die niet resulteert in een niveau van rechtsbescherming waartoe art. 13 EVRM (juncto art. 6 EVRM) verplicht. Deze misstand betreft zowel de procedure voorafgaand aan de uitspraak van de wrakingskamer, als de motivering en het oordeel in de uitspraak (het oordeel, meestal, dat er geen sprake is van partijdigheid), zelf.

3. Uit de gepubliceerde jurisprudentie van de ABRvS, maar ook uit rechtspraak van de civiele rechter en de strafrechter blijkt, dat vaak dezelfde wijze van denken en doen bij de wrakingskamers leidt tot afwijzing van het wrakingsverzoek, zonder dat daarbij de feiten goed zijn onderzocht/vastgesteld, zonder dat in de uitspraak werkelijk (wel beschouwd) überhaupt c.q. afdoende de vraag wordt beantwoord of deze feiten als zwaarwegende omstandigheden moeten worden beschouwd die tot het oordeel dat sprake is van (de schijn van) partijdigheid.

4. Onbekendheid bij rechtzoekenden, maar in de visie van klager ook bij vele (professionele) rechtshulpverleners van welke rechterlijke plichten er eigenlijk allemaal (dienen te) bestaan op grond van art. 13 EVRM (juncto art. 6 EVREM) verklaart, naast de andere oorzaken van het afzien van een klachtprocedure in Straatsburg, waarom er niet zoveel zaken over partijdigheid van Nederlandse rechters aan het EHRM worden voorgelegd. Daaruit is dus niet af te leiden, dat er, geen misstand zou zijn, zoals klager hierboven heeft aangegeven.

5. Onderhavige klachtprocedure kan er toe leiden, dat het bestaan van deze misstand wordt bevestigd, daarna, door hetgeen het EHRM aan rechterlijke plichten voor wrakingskamers geldend bevestigt, de rechtspraak in Nederland substantieel anders wordt, waardoor ook de gang naar Straatsburg minder vaak gekozen hoeft te worden.

6. Ondeugdelijk p.v.: Een voornamelijk oorzaak van het chronisch, substantiële tekort aan rechtsbescherming in wrakingszaken in Nederland is, dat er relatief vaak, daarmee te vaak, een p.v. van de zitting wordt opgemaakt, waarin de gedragingen c.q. mededelingen van de rechter, die aanleiding hebben gegeven om te rechter te wraken, niet staan vermeld. De gewraakte rechter, die volgens de rechtzoekende de schijn van partijdigheid heeft gewekt, heeft er vaststaand geen belang bij, dat het bewijs van zijn gedragingen/mededelingen ontstaat, doordat deze worden opgenomen in het p.v. Dit is een waarschijnlijke oorzaak van deze onvolledigheid, daarmee onrechtmatigheid van vele p.v.'s in Nederland, nu immers de norm is dat een p.v. de relevante zittingsfeiten (waartoe de wrakingsfeiten, gedragingen/mededelingen van de rechter, die mogelijk zwaarwegende aanwijzingen zijn van partijdigheid) vermeldt.

KOENEN

KLACHTEN 1 t/m 4 TEGEN WRAKINGSKAMER ABRvS (ALGEMEEN):

7. De klachten in onderhavig verzoekschrift betreffen het volgende: Schending van art. 13 EVRM door de wrakingskamer van de ABRvS op 10 februari 2017 in de tweede wrakingszaak van die dag, hierna 'de wrakingszaak', door nalaten van een aantal handelingen, waartoe art. 13 EVRM verplicht, alsmede door handelen en oordelen in strijd met art. 13 EVRM. Het niet nakomen en onjuist nakomen van door de wrakingskamer van deze plichten heeft er toe geleid dat klager in beide zaken niet de rechtsbescherming heeft gegeven, waarop zij recht op had. Daarbij geldt dat art. 13 EVRM dezelfde aspecten omvat als art. 6 EVRM, zo heeft het EHRM in een uitspraak expliciet bepaald.

8. Daardoor is i.c. - hoewel art. 6 EVRM n.v.t. is (de hoofdzaak betreft passief kiesrecht) - voor het bepalen van bestaan en inhoud van de rechterlijke plichten, die een wrakingskamer ex art. 13 EVRM in acht dient te nemen, naar analogie v.t. al hetgeen in de EHRM jurisprudentie heeft vastgesteld over art. 6 EVRM (normen en plichten door de rechter in acht te nemen t.b.v. een goed en eerlijk proces). Voor effectieve rechtsbescherming in de zin van art. 13 EVRM is het voldoen door de rechter, i.c. de wrakingskamer, aan de formele en materiële eisen die art. 6 EVRM stelt een voorwaarde.

9. **Hoofdtak van de wrakingskamer/Plichtencatalogus wrakingskamer:** Hoofdtak van de wrakingskamer is het beoordelen of de wrakingsfeiten zwaarwegende aanwijzingen zijn voor de gestelde (schijn van) partijdigheid. Voor het procedureel en materieel deugdelijk uitvoeren van deze hoofdtak is onderkenning en (juiste) nakoming van een aantal concrete plichten door de wrakingskamer voorwaarde. Miskening van deze plichten is de oorzaak van onderhavige klachtprocedure. Onderstaande klachten, indien juist beoordeeld, bevestigen het bestaan van een aantal belangrijke rechterlijke plichten in wrakingszaken (Plichtencatalogus Wrakingszaken), waarvan niet nakoming in wrakingszaken onvoldoende rechtsbescherming in de zin van art. 13 EVRM betekent. Erkenning door het EHRM van het bestaan en het belang van een deugdelijke nakoming van de hieronder vermelde plichten, in onderling verband beschouwd, door gegronde verklaring van de klachten, is van belang om de rechtsbescherming in Nederland in wrakingszaken, mogelijk daarmee ook de rechtsbescherming in andere landen, te verbeteren.

10. **Twee soorten plichten wrakingskamer:** 1. Processuele plichten: alle plichten niet zijnde de materiële plichten. Daarvan is de belangrijkste de onderzoeksplicht van de wrakingskamer, na te komen voorafgaand aan de beraadslaging in raadkamer: de plicht tot vaststelling van de relevante feiten. Relevant zijn de feiten die van belang zijn voor de beoordeling van het wrakingsverzoek: (a) de wrakingsfeiten (de wrakingsgronden, waarvan de zittingsfeiten onderdeel zijn), (b) de relevante zittingsfeiten (de voor de beoordeling van de wrakingsfeiten relevante zittingsfeiten, waaronder de gestelde gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter ter zitting voorafgaand aan de wraking) en (c) de verklaring van de gewraakte rechter voor de gestelde gedragingen/mededelingen, die reden zijn voor de wraking. 2. Materiële plichten: plichten die betrekking hebben op de hoofdtak van de wrakingskamer, de beoordeling van de kernvraag, of er zwaarwegende omstandigheden zijn, die tot het oordeel moeten leiden dat sprake is van de gestelde (schijn van) partijdigheid.

KOENEN

11. **Verband tussen beide soorten plichten (constatering)/wanneer schending art. 13**

EVRM: Evident is voorwaarde voor een zorgvuldig, deugdelijke nakoming van de materiële plichten (een juiste beoordeling van de kernvraag) een voldoende en deugdelijke nakoming van de processuele plichten. Het minst EVRM-conforme rechtsbescherming wordt geboden door de rechter, indien beide soorten plichten substantieel niet zijn onderkend en/of niet of ondeugdelijk zijn nagekomen. Vaststaand is de schending van art. 13 EVRM dan maximaal.

Klacht 1.1 e.v. betreffen de miskening van de processuele plichten, klacht 2.1 e.v. betreffen de materiële plichten van de wrakingskamer die zijn miskend.

Klacht 1.1 e.v. (schending art. 13 EVRM): Processuele plichten beoordeling van het wrakingsverzoek (ALGEMEEN)

12. Niet nakoming processuele plichten enkel is reeds schending van art. 13 EVRM: Ook indien het oordeel van de wrakingskamer terecht is geweest c.q. moet zijn, dat de wrakingsfeiten (gestelde zittingsfeiten: gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter) geen zwaarwegende aanwijzingen zijn van (de schijn van) partijdigheid, vanwege het bestaan van een plausibele verklaring daarvoor, is art. 13 EVRM geschonden, telkens indien er (andere) plichten zijn, die de wrakingskamer niet heeft onderkend of niet of ondeugdelijk is nagekomen.

13. Het niet opvragen en toevoegen aan het wrakingsdossier van het p/v/de zittingsaantekeningen (miskening van plicht 1.1), als voorbeeld, volstaat voor de schending van art. 13 EVRM. De wrakingskamer heeft geoordeeld over de wrakingsfeiten en de gestelde zittingsfeiten zonder kennisneming/wetenschap van p.v. of zittingsaantekening van de zitting in de hoofdzaak, zonder toevoeging van een van beide stukken aan het wrakingsdossier. Daarmee staat schending van art. 13 EVRM vast.

Klacht 1.1 (schending artt. 13 en 1 EVRM): (Pre-zittingplicht p.v. /zittingsaantekeningen) Nalaten kennisneming door wrakingskamer van p.v. (c.q. de zittingsaantekeningen) in de hoofdzaak voorafgaand aan de zitting van de wrakingskamer, ter tijdige kennisneming en vaststelling/verificatie pre-zitting van de gestelde wrakingsfeiten. Dit nalaten is in strijd met art. 13 EVRM, die de plicht tot een deugdelijke rechterlijke voorbereiding van de zitting inhoudt. Schending art. 13 EVRM, die hiermee vaststaat, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM.

14. Dat i.c. in deze wrakingszaak het p.v. beide wrakingsfeiten en de gestelde zittingsfeiten niet c.q. onjuist/onvolledig geformuleerd bevat, laat bestaan en niet nakoming van de plichten die ter zake bestaan op grond van art. 13 EVRM, alsmede de relevantie van de vaststelling van deze niet nakoming en van de schending van art. 13 EVRM hierdoor onverlet.

FEITEN KLACHT 1.1: Deze nalatigheid blijkt als feit uit de uitspraak, die geen vermelding van of verwijzing naar dat p.v. of de zittingsaantekeningen bevat.

Klacht 1.2 (schending artt. 13 en 1EVRM): (Pre-zittingplicht wrakingsdossier) Nalaten door de wrakingskamer tot het (doen) vormen wrakingsdossier voorafgaand aan de zitting van de

KOENEN

wrakingskamer, ter tijdige kennisneming pre-zitting van de stukken, die van belang zijn voor deugdelijk voorbereiding van het onderzoek ter zitting. Het nalaten door de wrakingskamer voorafgaand aan de zitting een wrakingsdossier te (doen) vormen, is in strijd met art. 13 EVRM, die de plicht tot een deugdelijke rechterlijke voorbereiding van de zitting inhoudt. Schending art. 13 EVRM, die hiermee vaststaat, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM.

15. **Klacht 1.2 (schending artt. 13 en 1EVRM):** (Pre-zittingplicht wrakingsdossier) Nalaten door de wrakingskamer tot het (doen) vormen wrakingsdossier voorafgaand aan de zitting van de wrakingskamer, ter tijdige kennisneming pre-zitting van de stukken, die van belang zijn voor het tijdig en deugdelijk kunnen verrichten van de rechterlijke handelingen (deugdelijk voorbereiding van het onderzoek ter zitting, deugdelijke verrichten van het onderzoek ter zitting, deugdelijke oordeelsvorming in raadkamer, zijnde drie noodzakelijke vereisten voor de totstandkoming van een deugdelijke uitspraak.

16. Het nalaten door de wrakingskamer voorafgaand aan de zitting een wrakingsdossier te (doen) vormen, is in strijd met art. 13 EVRM, die de plicht tot een deugdelijke rechterlijke voorbereiding van de zitting inhoudt. Daarvoor is het vormen van een wrakingsdossier waarin alle stukken dienen te worden gevoegd, waarvan tijdige kennisneming door de wrakingskamer voor het deugdelijk kunnen vereist, gericht op tijdig en deugdelijk kunnen verrichten van de rechterlijke handelingen (deugdelijk voorbereiding van het onderzoek ter zitting, deugdelijke verrichten van het onderzoek ter zitting, deugdelijke oordeelsvorming in raadkamer, zijnde drie noodzakelijke vereisten voor de totstandkoming van een deugdelijke uitspraak) vereist.

FEITEN KLACHT 1.2: Deze nalatigheid blijkt als feit uit de uitspraak, die geen vermelding van of verwijzing naar enig dossierstuk bevat. Daarnaast, indien het dossier wel was gevormd, had klager als verzoeker van de wraking afschriften van hetgeen zich in dat dossier heeft bevonden dienen te krijgen. Nu dat niet is gebeurd, is dat een tweede aanwijzing voor het niet bestaan van enig wrakingsdossier voorafgaand aan de zitting.

Klacht 1.3 (schending artt. 13 en 1 EVRM): (Pre-zitting oproeplicht gewraakte rechter/ Zitting: hoorplicht gewraakte rechter) Nalaten oproepen van de gewraakte rechter, teneinde de rechter ter zitting te kunnen horen, ter vaststelling (c.q. betere vaststelling dan in het p.v./de zittingsaantekeningen vermeld) van de relevante zittingsfeiten en ter vaststelling van de verklaring van de gewraakte rechter zelf voor de gestelde gedragingen/mededelingen, die reden zijn voor de wraking. Schending art. 13 EVRM, die hiermee vaststaat, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM.

17. **Klacht 1.3 (schending artt. 13 en 1 EVRM):** (Pre-zitting oproeplicht gewraakte rechter/ Zitting: hoorplicht gewraakte rechter) Nalaten oproepen van de gewraakte rechter, teneinde de rechter ter zitting te kunnen horen, ter vaststelling (c.q. betere vaststelling dan in het p.v./de zittingsaantekeningen vermeld) van de relevante zittingsfeiten en ter vaststelling van de verklaring van de gewraakte rechter zelf voor de gestelde gedragingen/mededelingen, die reden zijn voor de wraking. Zijnde vaak het kernonderdeel van de wraking dient de wrakingskamer actief datgene te doen ter vaststelling c.q. betere vaststelling van deze feiten

KOENEN

en van de eigen verklaring van de rechter voor de gestelde rechterlijke gedragingen/mededelingen, die reden zijn voor de wraking. Het i.p.v. dit onderzoek voorafgaand aan de uitspraak in de uitspraak vermelden van de eigen gedachte van de wrakingskamer over wat de verklaring misschien of evident is, miskent het bestaan en belang van deze onderzoeksplicht, steeds door een wrakingkamer te verrichten, voorafgaand aan de beoordeling van het wrakingsverzoek in raadkamer.

18. Enkel indien er een schriftelijke reactie van de gewraakte rechter op het wrakingsverzoek bestaat, waarin de onderzoekspunten alle duidelijk staan vermeld, de gestelde gedragingen/mededelingen van de rechter, die reden zijn voor de wraking, afdoende duidelijk zijn vermeld en als feitelijk juist zijn erkend, alsmede een duidelijke verklaring van de rechter daarvoor bevat, die geen reden tot vragen bij de verzoeker van de wraking of de wrakingskamer geeft, kan mogelijkerwijs van het horen van de gewraakte rechter ter zitting worden afgezien.

19. Het nalaten door de wrakingskamers de gewraakte rechter te horen is in strijd met art. 13 EVRM, die de plicht tot een deugdelijke rechterlijke voorbereiding van de zitting inhoudt. Daarvoor is het vormen van een wrakingsdossier waarin alle stukken dienen te worden gevoegd, waarvan tijdige kennisgeving door de wrakingskamer voor het deugdelijk kunnen vereist, gericht op tijdig en deugdelijk kunnen verrichten van de rechterlijke handelingen (deugdelijk voorbereiding van het onderzoek ter zitting, deugdelijke verrichten van het onderzoek ter zitting, deugdelijke oordeelsvorming in raadkamer, zijnde drie noodzakelijke vereisten voor de totstandkoming van een deugdelijke uitspraak) vereist.

20. Uit de processtukken blijkt dat de gewraakte rechter weliswaar gelegenheid is gegeven ter zitting te verschijnen, niet dat de wrakingskamer de gewraakte rechter heeft verzocht ter zitting te verschijnen, teneinde het nakomen van de hoorplicht door de wrakingskamer mogelijk te maken. De wrakingsfeiten/gestelde zittingsfeiten zijn hierdoor niet geverifieerd op waarheidsgehalte bij de gewraakte rechter.

FEITEN KLACHT 1.3: Uit de uitspraak blijkt dat de gewraakte rechter enkel gelegenheid is gegeven ter zitting te verschijnen, niet dat deze daarnaast (ook) is opgeroepen. De rechter is dan ook niet opgeroepen, dit zijnde vaststaand feit.

Klacht 2.1 e.v. (schending artt 13 en 1 EVRM): Materiële plichten: Plichten betreffende de hoofdtaak wrakingskamer: materiële beoordeling van het wrakingsverzoek (ALGEMEEN):

21. De drie materiële plichten hieronder vermeld betreffen de hoofdtaak van de wrakingskamer (de materiële, juiste beoordeling van alle aspecten/onderdelen van het wrakingsverzoek, daarop te baseren het juiste oordeel of sprake is van (schijn) van partijdigheid, of het wrakingsverzoek moet worden toegewezen of afgewezen). Het zijn als 1^e de (juiste) bewijsbeoordelingsplicht, ter beoordeling in hoeverre vaststaan de gestelde relevante drie soorten feiten, zijnde feitelijke grondslag van het wrakingsverzoek, ten 2^e de plicht tot een (juiste) beoordeling van het wrakingsverzoek, inclusief een deugdelijke, afdoende motivering (vooral ingeval van afwijzing), ten 3^e de plicht, afgeleid uit de 2^e, tot het

KOENEN

niet geven van schijnbeoordelingen, die aan de kern van de gestelde wrakingsfeiten voorbij gaan.

Klacht 2.1 (schending artt. 13 en 1 EVRM): (Materiële beoordeling van het wrakingsverzoek, 1e aspect. Juiste bewijsbeoordelingsplicht): Schending 1e materiële plicht, de bewijsbeoordelingsplicht, in hoeverre vaststaan de gestelde relevante drie soorten feiten, zijnde feitelijke grondslag van het wrakingsverzoek. Dit is de plicht tot het nemen van een (juiste) bewijsbeslissing over de relevante feiten. Dat zijn (a) de wrakingsfeiten, (b) de gestelde zittingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter), (c) de verklaring van de gewraakte rechter voor diens gedragingen/mededelingen. Uit de uitspraak blijkt dat de wrakingskamer deze onderdelen niet in acht heeft genomen. Dat dit zo is, blijkt uit de feiten, hiervoor bij E over deze klacht aangegeven. Schending van art. 13, en daarmee van 1 EVRM, staat daarmee vast.

22. Klacht 2.1 (schending artt. 13 en 1 EVRM): Materiële beoordeling van het wrakingsverzoek, 1^e aspect. Juiste bewijsbeoordelingsplicht: De 1^e materiële plicht is de (juiste) bewijsbeoordelingsplicht, ter beoordeling in hoeverre vaststaan de gestelde relevante drie soorten feiten, zijnde feitelijke grondslag van het wrakingsverzoek. Dit is de plicht tot het in raadkamer nemen van een (juiste) bewijsbeoordeling/bewijsbeslissing over de relevante feiten (feiten, waarvan vaststelling vereist is om de hoofdtak deugdelijk te kunnen uitvoeren). Dat zijn (a) de wrakingsfeiten, (b) de gestelde zittingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter ter zitting in de hoofdzaak), (c) de verklaring van de gewraakte rechter voor diens gedragingen/mededelingen. Bewijsbeslissing nader onderzoek: Indien, objectief oordelend, een of meer van die feiten niet voldoende vaststaat, is nader onderzoek en heropening van de zitting geboden. (Indien de drie soorten relevante feiten, objectief oordelend, wel voldoende vaststaan, dient dit als feitelijke grondslag van het oordeel over het wrakingsverzoek in de uitspraak te worden vermeld.)

23. I.c. had de wrakingskamer in ieder geval de gewraakte rechter dienen op te roepen om hem te horen over wat zijn verklaring was voor de twee wrakingsfeiten/zittingsfeiten, omdat deze verklaring, welke ontbreekt, i.c. doorslaggevend is voor of de wrakingsverzoek moet worden toe- of afgewezen. Dit vanwege de evidente, ernstige onrechtmatigheid van beide mededelingen van de rechter voorafgaand aan de wraking. Uit de uitspraak blijkt dat de wrakingskamer geen van de onderdelen van deze 1^e plicht in acht heeft genomen. Schending van de art. 13, en daarmee van 1 EVRM, staat daarmee vast. Dat dit zo is, blijkt uit de feiten, hiervoor bij E over deze klacht aangegeven.

FEITEN KLACHT 2.1: Uit de uitspraak blijkt dat (a) de wrakingsfeiten, zoals schriftelijk vermeld in een overgelegde handgeschreven stuk, niet juist en onvolledig in de uitspraak staan vermeld, (b) ditzelfde geldt voor de twee gewraakte mededelingen (hierboven onder E0.2 vermeld - 'Ik wijs de wraking af', alsmede 'U kan niet nog een keer wraken'), alsmede dat in het midden wordt gelaten of één of beide mededelingen werkelijk gezegd zijn door de rechter, (c) er geen verklaring van de gewraakte rechter is gekomen/beoordeeld door de wrakingskamer.

KOENEN

Klacht 2.2 (schending artt. 13 en 1 EVRM) (Materiële beoordeling van het wrakingsverzoek, 2e aspect. Juiste wrakingsverzoek beoordelingsplicht): Schending 2e materiele plicht, de hoofdplicht van de wrakingskamer. Dit is de plicht tot een (juiste) beoordeling van het wrakingsverzoek, het antwoord op de vraag of wel of niet sprake is van subjectieve en/of objectieve partijdigheid, gelet op de vastgestelde relevante feiten, de (juiste) beoordeling van de mate van opmerkelijkheid (c.q. onrechtmatigheid) van de vastgestelde gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter, met (juiste) toepassing daarbij van het recht. Ander onderdeel is het werkelijk oordelen over de zwaarwegendheid van de vastgestelde wrakingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter). Uit de uitspraak blijkt dat de wrakingskamer deze plicht niet in acht heeft genomen. Schending van art. 13, en daarmee van 1 EVRM, staat daarmee vast. Dat dit zo is, blijkt uit de feiten, hiervoor bij E over deze klacht aangegeven.

24. Klacht 2.2 (schending artt. 13 en 1 EVRM): Materiële beoordeling van het wrakingsverzoek, 2^e aspect. Juiste wrakingsverzoek beoordelingsplicht: De 2^e materiele plicht is de hoofdplicht van de wrakingskamer. Dit is de plicht tot een (juiste) beoordeling van het wrakingsverzoek, het antwoord op de vraag of wel of niet sprake is van subjectieve en/of objectieve partijdigheid, gelet op de vastgestelde relevante feiten, de (juiste) beoordeling van de mate van opmerkelijkheid (c.q. onrechtmatigheid) van de vastgestelde gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter, met (juiste) toepassing daarbij van het vaststaande recht dat in wet, jurisprudentie (ook van het EHRM) en doctrine is gepositieerd. Juiste, logische beoordeling van de vastgestelde feiten is onderdeel van deze 2^e plicht.

25. Ander onderdeel is het werkelijk oordelen over de zwaarwegendheid van de vastgestelde wrakingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter). Onderdeel van de 2^e plicht is een kwantitatief en kwalitatief deugdelijke motivering van de uitspraak, zeker ingeval van afwijzing van het wrakingsverzoek. Of hiervan sprake is, wordt mede bepaald door omvang en inhoud van het wrakingsverzoek. Uit de uitspraak blijkt dat de wrakingskamer geen van de onderdelen van deze 2^e plicht in acht heeft genomen. Schending van de art. 13, en daarmee van 1 EVRM, staat daarmee vast. Dat dit zo is, blijkt uit de feiten, hiervoor bij E over deze klacht aangegeven.

FEITEN KLACHT 2.2: Uit de uitspraak blijkt dat - kort gezegd - de wrakingskamer oordeelt, dat er geen grond is voor de gestelde (schijn van) partijdigheid, omdat het normatief niet zo is, juridisch onjuist is, onder verwijzing naar de wet, hetgeen de rechter, indien gezegd, heeft gezegd. Aan een oordelen over de zwaarwegendheid van deze mededelingen, indien gedaan volgens de wrakingsrechter, is deze dan ook niet hoeven toe te komen.

Klacht 2.3 (schending artt. 13 en 1 EVRM) (Materiële beoordeling van het wrakingsverzoek, 3e aspect. Nalaten schijnbeoordelingen plicht): Schending 3e plicht, de plicht tot het nalaten van een schijnbeoordeling van het wrakingsverzoek. Daarvan is o.m. sprake indien de wrakingskamer, zoals i.c., zelf met een verklaring komt voor de gestelde wrakingsfeiten, omdat juridisch relevant niet is de verklaring van de wrakingskamer, maar die van de gewraakte rechter zelf is. Het (juist) beoordelen van de plausibiliteit van de door de gewraakte rechter gegeven verklaring is tweede onderdeel van deze plicht. Uit de uitspraak

KOENEN

blijkt dat de wrakingskamer deze onderdelen niet in acht heeft genomen. Schending van art. 13, en daarmee van 1 EVRM, staat daarmee vast. Dat dit zo is, blijkt uit de feiten, genoemd bij E over deze klacht.

26. **Klacht 2.3 (schending artt. 13 en 1 EVRM): Materiële beoordeling van het wrakingsverzoek, 3^e aspect. Nalaten schijnbeoordelingen plicht:** De laatste, 3^e plicht, afgeleid uit de tweede, is de plicht tot het nalaten van een schijnbeoordeling van het wrakingsverzoek. Dergelijke vaak voorkomende beoordelingen zijn uiteraard, vaststelbaar, geen (afdoende, deugdelijke) beoordeling van het wrakingsverzoek. Daarvan is o.m. sprake indien de wrakingsfeiten worden afgedaan met de overweging dat een wrakingsverzoek niet is bedoeld al een verkapt beroep tegen onwelgevallige beslissingen van de rechter. Dat overwegende wordt niet gereageerd op de gestelde wrakingsfeiten, niet gereageerd op de stelling dat sprake is van (schijn van) partijdigheid, als meest plausibele verklaring voor de gestelde gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter.

27. Onjuist is eveneens uiteraard het zelf met een verklaring komen voor de gestelde wrakingsfeiten, omdat juridisch relevant niet is wat de wrakingskamer als verklaring geeft/heeft, maar wat de verklaring van de gewraakte rechter zelf is. Zonder deze verklaring is de gestelde partijdigheid niet te beoordelen, immers het gaat om de reden waarom de gewraakte rechter zo handelde. Dat is enkel bij die rechter te verifiëren. Het (juist) beoordelen in de uitspraak van de plausibiliteit van deze (door de gewraakte rechter) gegeven verklaring is essentieel onderdeel van de hoofdtak van de wrakingskamer, zonder welke art. 13 EVRM vaststaand geschonden is. Schending art. 13 EVRM impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM.

FEITEN KLACHT 2.3: De uitspraak bevat de overweging wat de gewraakte rechter bedoeld heeft met hetgeen hij zei. Daarmee geeft de wrakingskamer zelf een verklaring. Elke onderbouwing van die overweging ontbreekt. Vast staat als feit, dat omdat er geen enkele informatie door de gewraakte rechter is verstrekt, de wrakingskamer gewoon niet kan weten of hetgeen de kamer stelt, feitelijk juist is.

Klacht 3 (schending artt. 13 en 1 EVRM): Vastlegging alle relevante zittingsfeiten: Schending van de plicht tot vastlegging in p.v. zitting door de rechter van alle relevante zittingsfeiten, waaronder de zittingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter) die voorafgaand aan de wraking ter zitting hebben plaatsgevonden. Schending art. 13 EVRM, daarmee vaststaand, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM. Vide E bij deze klacht voor de feiten.

28. **Klacht 3 (schending artt. 13 en 1 EVRM): Vastlegging alle relevante zittingsfeiten:** Schending van de plicht tot vastlegging in p.v. zitting/zittingsaantekeningen van alle relevante zittingsfeiten, waaronder de zittingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de gewraakte rechter) die voorafgaand aan de wraking ter zitting hebben plaatsgevonden, naast (juiste) vastlegging van de wrakingsfeiten zelf (daarvan te onderscheiden). Schending art. 13 EVRM, daarmee vaststaand, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM.

KOENEN

FEITEN KLACHT 3: Uit het p.v. van de zitting in de hoofdzaak blijkt, dat de twee gewraakte mededelingen daarin niet staan vermeld. Uit de geluidsopname die van de zitting is gemaakt blijkt dat dit wel degelijk door de gewraakte rechter is gezegd.

Deze klacht behoeft geen verdere toelichting/onderbouwing.

Klacht 3a (schending artt. 13 en 1 EVRM): Herstelproces-verbaal: Schending door de Voorzitter van de betreffende kamer van de ABRvS die het p.v. van de zitting in de hoofdzaak opstelde, te onderscheiden van de wrakingskamer, van de plicht tot opstellen van een herstelproces-verbaal, indien verzocht, indien de motivering van dat verzoek daartoe reden geeft/juist is. Schending art. 13 EVRM, daarmee vaststaand, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM. Vide E bij deze klacht voor de feiten.

29. **Klacht 3a (schending artt. 13 en 1 EVRM): Herstelproces-verbaal:** Schending door de Voorzitter van de betreffende kamer van de ABRvS die het p.v. van de zitting in de hoofdzaak opstelde, te onderscheiden van de wrakingskamer, van de plicht tot opstellen van een herstelproces-verbaal, indien verzocht, indien de motivering van dat verzoek daartoe reden geeft/juist is. Daarbij dient door de rechter, indien bestaand, de geluidsopname van de zitting te worden gebruikt, zowel bij het beoordelen van het verzoek tot een herstelproces-verbaal, als bij het bepalen van de inhoud van het herstelproces-verbaal. Schending art. 13 EVRM, daarmee vaststaand, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM. Vide E bij deze klacht voor de feiten.

FEITEN KLACHT 3a: Klager heeft bij monde van mr. L.H.W.M. Koenen herhaaldelijk gemotiveerd verzocht tot het opstellen van een herstelproces-verbaal, waarin i.h.b. de twee ontbrekende mededelingen van de rechter, zittingsfeiten die aanleiding waren tot de wraking, alsnog vermelding zouden vinden. Op deze verzoeken is door deze rechter nimmer gereageerd.

Deze klacht behoeft geen verdere toelichting/onderbouwing.

Klacht 4 (schending art. 34 EVRM): Obstructie rechtsgang naar EHRM: Schending van de plicht van de rechter in de hoofdzaak tot het middels opstellen van een herstelproces-verbaal, houdende aanvulling/correctie van het bestaande onvolledige p.v. van de zitting in de hoofdzaak tijdig faciliteren van het kunnen leveren van bewijs door klager bij het EHRM van de relevante zittingsfeiten, relevant in de procedure bij het EHRM. Art 34 EVRM is daarmee vaststaand geschonden. Vide E bij deze klacht voor de feiten.

30. **Klacht 4 (schending art. 34 EVRM): Obstructie rechtsgang naar EHRM:** Obstructie van de gang van klager naar het EHRM, door schending van de plicht van de Voorzitter van de betreffende kamer van de ABRvS die het p.v. van de zitting in de hoofdzaak opstelde, te onderscheiden van de wrakingskamer, tot het middels opstellen van een herstelproces-verbaal, houdende aanvulling/correctie van het bestaande onvolledige p.v. van de zitting in de hoofdzaak tijdig faciliteren van (bijdragen aan) het kunnen leveren van bewijs door klager bij het EHRM van de relevante zittingsfeiten, relevant voor het opstellen/onderbouwen van

KOENEN

klachten in het verzoekschrift in de procedure bij het EHRM. Art 34 EVRM is daarmee vaststaand geschonden. Vide E bij deze klacht voor de feiten.

FEITEN KLACHT 4: Meermaals is door klager bij monde van mr. Koenen gemotiveerd verzocht tot het opstellen van een hersteproces-verbaal, onder verwijzing naar art. 34 EVRM. Daarop is nimmer gereageerd.

Deze klacht behoeft geen verdere toelichting/onderbouwing.

Klacht 4a (schending artt. 13 en 1 EVRM): Verbod tot maken van geluidsopnames van zittingen bij de ABRvS: Dit verbod is schending van het beginsel van 'equality of arms', dat ook geldt in de relatie procespartij/rechter ex art. 13 EVRM. Opheffing van dat verbod is juridisch noodzakelijk, ter compensatie van het bewijsmonopolie van de rechter bij de vaststelling van de zittingsfeiten. Opheffing van het verbod is feitelijk noodzakelijk, vanwege het te vaak in het p.v. ontbreken van relevante zittingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de rechter ter zitting die reden zijn tot wraking). Schending artt. 13 en 1 EVRM staat daarmee vast. Vide voor de feiten, E hierboven.

31. **Klacht 4a (schending artt. 13 en 1 EVRM):** Verbod tot maken van geluidsopnames van zittingen bij de ABRvS: Dit verbod, dat bestaat, is schending van het beginsel van 'equality of arms', dat ook geldt in de relatie procespartij/rechter ex art. 13 EVRM.

32. Opheffing van dat verbod is juridisch noodzakelijk, omdat eerst dan het bewijsmonopolie dat de rechter, als hoofdregel, heeft bij de vaststelling van wat de zittingsfeiten zijn, gegeven dat het p.v. volgens vaste rechtspraak de enige kenbron van deze feiten is, wordt doorbroken (gecompenseerd). Opheffing van het verbod tot het maken van geluidsopnames van zittingen bij de ABRvS is feitelijk noodzakelijk, vanwege de bestaande werkelijkheid, uit het voorafgaande blijkend, de misstand van het te vaak niet relateren van zittingsfeiten (gedragingen/mededelingen van de rechter ter zitting die reden zijn tot wraking).

33. Dat i.c. klager naar het EHRM toe moet om vaststelling van de zittingsfeiten te krijgen, zij hierin slechts zal kunnen slagen, indien de geluidsopname door Uw Hof als bewijs wordt geaccepteerd, bewijst, dat enkel door het in strijd met art. 13 EVRM achten door Uw Hof van het geluidsopname verbod, op nationaal niveau in Nederland de mogelijkheid ontstaat van 'gelijke wapens' (inzetten), zonder die mogelijkheid er geen effectieve rechtsbescherming is in Nederland in alle gevallen (en dat zijn er te veel), waarin het p.v. niet de zittingsfeiten bevat, die nodig zijn voor de beoordeling door de wrakingskamer van de grondslag voor de gestelde vrees/schijn van partijdigheid. Schending art. 13 EVRM, daarmee vaststaand, impliceert gelijktijdig vaststaand schending art. 1 EVRM. Vide E bij deze klacht voor de feiten.

FFEITEN KLACHT 4a: Op de website van de ABRvS en in de hal van het gerechtsgebouw van de Raad van State staat aangegeven dat het maken van geluids- of video-opnames niet is toegestaan.

mr. L.H.W.M. Koenen, 7 augustus 2017
Prof. Donderslaan 66, 2035 EH Haarlem